

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 12/33, p. 167-184

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12680>

ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

Article Info/Makale Bilgisi

Referees/Hakemler: Yrd. Doç. Dr. Nihat UYANGÖR – Doç. Dr.
Kemal Oğuz ER

This article was checked by iThenticate.

ÖĞRETMENLERİN YAŞAM STİLLERİ VE SINIF YÖNETİM PROFİLLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ*

Fahri SEZER** - Sümer AKTAN***

Erdoğan TEZCİ**** - Mehmet Akif ERDENER*****

ÖZET

Bu çalışmanın amacı öğretmenlerin sahip oldukları yaşam stilleri ile sınıf yönetimi profilleri arasındaki ilişkileri ortaya koymaktır. Çalışmada öğretmen adayların yaşam stillerini belirlemek amacıyla, Yaşam stilleri envanteri ve Sınıf Yönetim Stili Ölçeği kullanılmıştır. Çalışmanın örneklem grubunu Milli Eğitim Bakanlığı'nda 7 farklı coğrafi bölgede öğretmen olarak çalışan yaşları 27 ile 54 arasında değişen toplam 306 öğretmen oluşturmuştur. Bunlardan 123'ü bayan (% 40.2), 183'ü erkektir (% 59.8)(SD= .49). Örneklem grubundaki öğretmenlerin 61'i (%19.93) ilkokul, 81'i ortaokul (%26.47) ve 164'ü (% 53.59) liselerde görev yapmaktadır. Ölçeklerden toplanan verilerin analizinde öğretmenlerin yaşam stilleri ve sınıf yönetim profillerinin belirlenmesinde betimsel analiz, t Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları öğretmenlerin sırasıyla en fazla Mükemmeliyet Odaklı, ikinci sırada ise Memnuniyet Odaklı Yaşam Stili benimsediklerini göstermektedir. Erkeklerin Mükemmeliyetçi Yaşam Stili puanları ortalamasının kadınlarınkinden düşük olduğu görülmüştür. Bekâr öğretmenlerin benlik saygısı yaşam stilleri puanları ortalamasının evli olanlardan yüksek olduğu saptanmıştır. Otoriter Sınıf Yönetim Profili'nde anlamlı farklılık ortaokullarda göre yapan öğretmenlerin ortalaması ilkokullarda ve liselerde görev yapan öğretmenlerin ortalamasından daha yüksektir. Çalışma sonucunda öğretmenlerin yaşam stillerinin sınıf yönetiminde kullandıkları stiller ile ilişkili olduğu belirlenmiştir. Yaşam stilleri ve sınıf yönetimi stilleri arasında en yüksek korelasyon Mükemmeliyetçi yaşam stiline sahip ve

* Bu makale VII. Uluslararası Eğitimde Araştırmalar Kongresinde (ULEAD AnnualCongress- 2017) Sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi. El-mek: fahrisezer23@hotmail.com

*** Yrd. Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi. El-mek: saktanus@yahoo.com

**** Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi. El-mek: erdogan.tezci@hotmail.com

***** Yrd. Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi. El-mek: erdener@balikesir.edu.tr

Otoriter sınıf yönetimi stilini tercih edenler arasında olduğu görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Yaşam Stili, Sınıf Yönetim Profili, Öğretmen

THE INVESTIGATING OF TEACHERS' LIFE STYLES AND CLASSROOM MANAGEMENT PROFILES IN TERMS OF SOME VARIABLES

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine the relationship between life styles of teachers and classroom management styles. This study used life-style inventory to ascertain teachers' life styles, and also used classroom management style inventory to explore teachers use what classroom management styles. The sample group of this study is composed of 306 teachers working at seven regions of Turkey. The ages of sample population are between 27 and 54, and 123 of them (% 40.2) are female and 183 of them (% 59.8) are male. Also, 61 (19.93%) teachers are from elementary schools, 81 (26.47%) from middle schools and 164 (53.59%) from high schools. The data are analyzed by conducting descriptive analysis, t-test, and one-way analysis of variance (ANOVA) to determine teachers' life styles and classroom management profiles. Then correlation analysis is performed to see the relationship between teachers' life styles and classroom management profiles. The results of the analysis show that the teachers have the most Perfectionist Focused life style and they secondly have the Satisfaction Focused Life. Male teachers' Perfectionist Life Style scores are found to be lower than the averages female teachers. The average means of middle school teachers is higher than the average of elementary and high school teachers for Authoritarian Classroom Management Profile. The results show that there is a relationship between life styles of teachers and classroom management styles. The highest correlation between lifestyle and classroom management styles has been found to be among those who have a perfectionist lifestyle and prefer an authoritarian classroom management style.

STRUCTURED ABSTRACT

Introduction

One of the most important variables in the teaching-learning process is the teacher's ability to manage classroom management. It is thought that the personality type influences individuals living styles as well as the lifestyle style influences the teachers' class management profile. The primary purpose of this study is to determine the relationship between teachers' life styles and classroom management profiles. This study also explained the following questions: 1. what is difference between teachers' life style according to their gender, marital status, and school type which they work for? 2. What is difference

Turkish Studies

between teachers' classroom management profile according to their gender, marital status, and school type which they work for?

Method

Research Group

In this study, the data were collected from totally 306 teachers including 123 female (40.2%) and 183 male (59.8%), 94 (30.7%) single and 212 (69.3%) married participants from 61 (19.93%) elementary school, 81 (26.47%) middle school and 164 (53.59%) high school. Data collection tools were directly performed to the sample group as face-to-face.

Instrument

Life Styles Inventory was developed by Kern (1996), and adapted into Turkish by Özpolat (2011) is used to determine teacher life styles in this study. In Turkish form of the Life Styles Inventory, there were 5 items in each sub-scale. The questions in the scale were scored between 1 and 5, and the highest score possible to be taken from the scale varied between 5 and 25. The scale included 5 sub-dimensions (control-focused, perfectionist, satisfaction focused, self-esteem-focused, expectation-focused), and each sub-dimension included 5 items. Cronbach alpha coefficient was determined as 0.95 for control-focused life style, as 0.96 for perfectionist life style, as 0.96 for self-esteem life style, as 0.96 for expectation-focused life style, and as 0.96 for satisfaction focused life style (Özpolat, 2011).

The second scale used in this study is the "Classroom Management Profiles" scale. The scale was developed by Kris (1996). There are a total of 12 items in the scale including 3 items in each factor, concluding to 4 factors. A study on adaptation of scale to Turkish culture was conducted by Aktan and Sezer (2017). There are 12 items in the adaptation study which are under 4 factors with 3 items in each factor. The scale is a 5-point Likert structure rated from 1=I definitely disagree to 5=I definitely agree. The first factor of the scale is the "Authoritarian Classroom Management Profile" consisting of 3 items and the Alfa reliability coefficient is .73. The second factor is "Laissez-faire Classroom Management Profile" with 3 items and Alfa reliability coefficient .72, the third factor is "Authoritative Management Profile" with 3 items and Alfa reliability coefficient. 78.The last factor, "Indifferent Classroom Management Profile," has been stated to have 3 items and reliability .71 and the entire scale is .95.

Data Analysis

After data were collected, descriptive analysis, t-test, and one-way analysis of variance (ANOVA) in determining teachers' life styles and classroom management profiles. After ANOVA was conducted to determine the difference between the groups, Scheffe applies when the variances are equal, and the Games-Howell applies when the variances are not equal. Finally, correlation analysis was performed to see the relationship between teachers' life styles and classroom management profiles.

Results

Turkish Studies

The results of the analysis show that the teachers have the most Perfectionist Focused life style (= 3.96, SS = .58) and they secondly have the Satisfaction Focused Life Style (= 3.73, SS = .55). However, Self-Esteem Focused (= 2.97, SD = .53) and Control-Focused Life Styles (= 2.98, SD = .55) were found to be low.

According to classroom management profiles, it was observed that teachers have the most laissez-faire classroom management profile (3.98, SS = 1.10). This is followed by Authoritative (= 3.64, SS = 1.05), Indifferent (= 3.55, SS = 1.07) and Authoritarian (= 3.45, SS = .97) classroom management profiles respectively.

There is a significant mean difference between male and female teachers' Perfectionist Life Style scores ($t(306) = -2.699$; $p < 0.05$). Male teachers' Perfectionist Life Style scores (= 3.89, SD = .58) were found to be lower than the averages female teachers (= 4.06, SD = .56). However, the low Cohen's d value ($d = 0.30$) of the sample indicates that the difference between the averages is not significantly high. In addition, the difference between male and female teachers' Satisfaction Focused Lifestyle scores ($t(306) = -3.908$; $p < 0.05$) was statistically significant. Male teachers' Satisfaction Focused Lifestyle Score averages (= 3.63, SD = .51) were lower than female teachers (= 3.88, SD = .59). The fact that Cohen's d value ($d = 0.45$) is close to the middle level, so the difference between the averages is important.

Although, there is a significant mean difference between married and single teachers' Self-Esteem Life Style scores ($t(306) = -2.48$, $p < 0.05$), Cohen's d value ($d = 0.32$) of the sample indicates that the difference between the averages is low. On the other hand, the results of the analysis showed that there is no significant difference between the life style scores of the teachers according to their education level.

It was observed that there is a meaningful difference about teachers' classroom management professions. A significant difference was found in the Authoritarian Classroom Management Profile ($F(2,303) = 6.542$, $p < .05$), the average means of middle school teachers (= 3.72, SD = .83), is higher than the average of elementary school teachers (= 3.13, SD = 1.13) high school teachers (3.43, SS = .95). There is a significant mean difference is also determined in the Authoritarian Classroom Management Profile ($F(2,303) = 4.396$, $p < .05$). In the Authoritarian Classroom Management Profile, the average of the teachers working in the elementary school (= 3.29, SS = 1.21) is lower than the average of those in the middle school teachers (= 3.74, SS = .99) and high school teachers (= 3.73, SS = .99). Another difference is the irrelevant about Classroom Management Profile ($F(2,303) = 3.813$, $p < .05$). For this classroom management profile, the mean of elementary school teachers (= 3.23, SS = 1.25) is lower than high school teachers (= 3.67, SS = 1.02).

A correlation analysis was conducted to determine whether there is a relationship between life styles and classroom management profiles. According to the results of correlation analysis about life style subscales, the highest relationship is between Perfectionist Life Style and Satisfaction Focused Lifestyle ($r = .34$, $p < .05$). The highest relationship between the sub-dimensions of Classroom Management

Turkish Studies

Profiles is between Authoritarian and Laissez-faire Classroom Management Profiles ($r=.58$, $p<.05$).

Discussion and Conclusions

According to the findings of this study, it was determined that there is a relationship between teachers' life styles and classroom management styles. The highest correlation between lifestyle and classroom management styles has been found to be among those who have a perfectionist lifestyle and prefer an authoritarian classroom management style.

The results show that the teachers have the most Perfectionist Focused life style and they have the Satisfaction Focused Life Style, Self-Esteem Focused and Control-Focused Life Styles respectively. It is observed that female teachers have adopted both the Perfectionist and Satisfaction Focused Life Style more than male teachers. When it comes to classroom management profiles, it is determined that teachers have the most Laissez-faire classroom management profile, then they have Authoritative, Indifferent and Authoritarian classroom management profiles respectively. Middle school teachers show more authoritarian tendencies. High school teachers show a more Indifferent classroom management style tendency than elementary school teachers.

Keywords: Life Styles, Classroom Management Styles, Teacher

Giriş

Öğrenme öğretme sürecinde en önemli değişkenlerden biri öğretmenin sınıf yönetimine ilişkin becerileri ve sınıf yönetimine yönelik bakış açısıdır. Sınıf yönetimi konusunda eğitimin her kademesinde demokratik tavır gösteren öğretmenlerin sınıflarında pozitif bir öğrenme ikliminin geliştiği, öğrenmeye yönelik motivasyonun arttığı, öğrenciler arasında işbirliğinin geliştiği ve öğrenme hedeflerine ulaşma düzeyinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Öğretmen ve öğrenci etkileşim süreci ve sınıf iklimini öğrenci başarısını (Abry, Rimm-Kaufman, Larsen ve Brewer, 2013; Hattie ve Timperley, 2007; Skipper ve Douglas, 2015) ve ailenin eğitime desteğini (Erdener, 2014, 2016) doğrudan etkileyen faktörler içinde ele almak mümkündür. Bireylerin sahip oldukları kişilik tipi onların yaşam stillerini etkilediği gibi yaşam stiline de öğretmenlerin sınıf yönetimine ilişkin profillerini etkilediği düşünülmektedir. Öğretmenin öğrenci ile kuracağı iletişim öğrencilerin hem motivasyon düzeylerini hem de akademik başarı düzeylerini önemli düzeyde etki gösterdiği görülmektedir (Christophel, 1990; DuFourveMarzano, 2015; Fredricks, Blumenfeld ve Paris, 2004; Skinner ve Belmont, 1993; Wentzel ve Brophy, 2014; Urhahne, 2015). Bu durum öğretmenlerin sınıf yönetiminde kullandıkları yaklaşımların veya profillerin belirlenmesini önemli bir problem haline getirmektedir. Öğretmenlerin sınıf içinde öğrencilerle kurdukları iletişim ve ders içindeki davranışlarını genel olarak onların sınıf yönetimi profilinin bir yansıması olarak ele almak mümkündür. Bu bağlam içinde sınıf yönetimi profilini öğretmenin sınıf içinde öğrencilerle kurduğu iletişim süreci ve öğrenme öğretme sürecinin etkili ve verimli bir şekilde yürütülmesinde kritik olan faktörlerin bir bileşkesi olarak ele almak gerekmektedir.

Öğretmenlerin sınıf yönetimine ilişkin perspektiflerinin veya eğilimlerinin belirlenmesine yönelik ilk eser 1907 yılında William C. Bagley tarafından yazılmış olsa da bu konu ile ilgili ilk sistematik ve kapsamlı çalışma Kounin ve Obradovich (1968) tarafından yapılmıştır. Daha sonra Kounin (1970) yaptığı bir diğer çalışma ile alan ile ilgili literatüre önemli bir katkı sağlamıştır.

Turkish Studies

Kounin tarafından yapılan ilk dönem sınıf yönetimi araştırmalarının teorik çerçevesini ekolojik psikoloji oluşturmaktadır. Bu teorik yaklaşımın temeli, çevresel faktörlerin davranışları etkilediği ve bireylerin davranışlarının bu çevresel unsurlar tarafından yönlendirildiği varsayımına dayanmaktadır. Kounin'in tarafından yapılan bu çalışmanın ortaya koyduğu en önemli boyut ise sınıf yönetimi anlayışının veya profilinin öğrencilerin başarısına yaptığı etkiyi ortaya koymasıdır. Diğer taraftan bu çalışmalar sınıf yönetimi araştırmalarındaki yöneliminde değişmesine neden olmuştur. Daha önceki yıllarda öğretmen davranışlarına veya iyi öğretmen kimdir sorularına yanıt olarak ortaya konulan araştırmaların daha spesifik ve ölçülebilir değişkenler üzerine yönelmesi ve böylece öğretmenin kişiliğinden çok yönetimin çevresel ve stratejik boyutları daha çok dikkat çekmeye başlamıştır. Bu dönemde yapılan araştırmaların bir diğer karakteristik özelliği de davranışçı tekniklerin sınıf yönetimine adaptasyonu ve bu adaptasyonun öğrenci davranışları üzerindeki etkileri ile ilgili olmasıdır (Anderson, Evertson&Emmer, 1979; Hall, Panyan, Rabon, &Broden, 1968; Strain, Lambert, Kerr, Stagg&Lenkner, 1983).

1970'li yılların sonu ve 1980'lerin başları, ekolojik psikolojinin yanında süreç-ürün yaklaşımının da etkili olduğu bir dönemdir. Bu dönem yapılan çalışmaların temel odak noktasını öğretmen davranışları oluşturmaktadır. Bu yaklaşımda öğretmen davranışlarının öğrenci davranışlarını şekillendirdiği ve öğrencinin akademik başarısında esaslı bir yol gösterici olduğu temel bir varsayım olarak kabul edilmiştir (Anderson, Evertson&Brophy, 1979; Brophy&Evertson, 1976). Bu perspektif bağlamında yapılan çalışmaların ortaya koydukları sonuçlar birbirlerini destekler niteliktedir ve öğretmenlerin öğretim sürecinde gösterdikleri davranışların öğrenci davranışını izleme, öğretmen beklentilerinin açıkça ifade edilmesi, öğrencilerin akademik görevlerle ilgilenmesini teşvik- öğrencilerin akademik başarısı ile yüksek düzeyde ilişkili olduğu görülmüştür (Anderson, Evertson, &Emmer, 1980; Soar&Soar, 1979; Emmer, Evertson, &Anderson, 1980; Evertson&Emmer, 1982).1990'lı ve 2000'li yıllar daha çok sınıf yönetiminde duyuşsal perspektife odaklı çalışmaların yoğun olduğu bir dönem olarak dikkat çekmektedir. Öğretmenlerin öğretim sürecinde yaşadıkları anksiyete ve duygusal yoğunluğun sınıf yönetim süreçleri ile olan ilişkilerine yönelik çalışmalar bu dönemin karakteristik araştırmaları içinde yer almaktadır. Öğretmenlerin tükenmişlik düzeyleri ve sınıf yönetim süreçleri arasındaki ilişkiler de yine bu dönemin önemli konuları arasında yer almaktadır (Brouwers, &Tomic, 2000; Bullough, &Baughman, 1995; Calderhead, 1996). Günümüzde sınıf yönetimi ve yönetim süreçlerine yönelik araştırmaların temel odak noktası ise öğrencilerin akademik ve duygusal gelişimi bağlamına odaklanmaktadır.

Sınıf yönetimi ve öğretmenlerin sınıf yönetim süreçlerine yönelik bakış açıları öğrenme ve öğretme süreci açısından ve programın uygulanabilirliği noktasında da önemli bir değişken olarak ortaya çıkmaktadır. Öğretmenin öğrenme öğretme süreci içinde sergileyeceği davranışlar öğrencilerin ilgilendikleri akademik çalışmalara yönelik motivasyonlarını olumlu yönde etkileyebileceği gibi bunun tam tersi bir durum da ortaya çıkabilir. Öğretmenlerin yine ders esnasında sınıfta istenmeyen davranışlara karşı alacakları tedbirler dersin daha etkili bir ortamda yürütülmesinde kritik bir öneme sahiptir (Arens, Katrin, Morin, Watermann, 2015; Evertson, &Weinstein, 2013; Seiz, Voss, & Kunter, 2015). Bu bağlamdan ele alındığında öğretmenlerin sınıf yönetiminde hangi tür profillere eğilimli olduklarının belirlenmesi öğrenme-öğretme süreci açısından oldukça büyük bir önem taşır hale gelmektedir. Bosworth (1997a) öğretmenlerin temelde dört sınıf yönetimi profiline sahip olduklarını ileri sürmektedir. Bu profiller sırası ile baskıcı, yetkeci, serbest ve ilgisiz olarak verilmiştir (Bosworth, 1997a). Baskıcı sınıf yönetim profilinde öğretmenin sınıf üzerinde net ve kesin bir egemenlik kurduğu söylenebilir. Bu profile sahip öğretmenler öğrencilerin sınıf kurallarına kesinkes uymalarını talep ederler ve kuralların uygulanmasında istisnalara sıcak bakmazlar. Öğrenme sürecinin bir bilgi aktarımı olduğu inancından hareketle sınıf içinde sessizlik ve düzenin önemli olduğuna inanılır. Sınıf dışı

Turkish Studies

etkinliklere pek sıcak bakılmaz çünkü bu tür etkinliklerin öğrenme sürecine herhangi bir katkı sağlamayacağı düşünülür. Öğrencilerin karar verme mekanizmasında herhangi bir rolü yoktur, öğretmen öğrenciler yerine kararları verir (Ekici,2004; Bosworth, 1997b). Yetkeci sınıf yönetim profili sınıf yönetiminde öğrenci üzerinde kontrol uygulasa da bu kontrolün mantıksal nedenleri vardır. Bu yönetim profili benimseyen öğretmenler, sınıf içinde oluşturdukları kuralların nedenlerini öğrencilere açıklar. Bu öğretmenler için öğrencileri azarlamak doğru bir davranış değildir. Öğrencilerin yanlış davranışlarının kibarca uyarılması esastır. Sınıf iklimi genelde pozitifdir. Öğrencilerin eleştiri ve değerlendirmeleri öğretmen için oldukça önemli yer tutmakta ve öğretmen öğrencilere karşı içten ve samimi davranışlar göstermektedir. Bu sınıf yönetimi profiline sahip öğretmenler pekiştireç tarifelerini zamanında ve yerinde kullanırlar (Ekici,2004; Bosworth, 1997c).

Serbest sınıf yönetim profili Bosworth (1997a) tarafından belirlenen üçüncü yönetim profilidir. Bu profile sahip olan öğretmenler öğrencilerin duygularına oldukça önem verirler ve onları asla incitmezler. Öğretmenler öğrencileriyle çok yoğun bir etkileşim ortamına girerler ve onlara gerçekten değer verirler. Bu sınıf yönetimi profilinin gösterildiği sınıflarda oldukça esnek bir uygulama olduğu görülmektedir. Bununla birlikte bu yönetim profilinde öğrencilerin istedik davranışları edinmesi de oldukça zordur (Ekici,2004; Bosworth 1997d). İlgisiz sınıf yönetim profili Bosworth (1997a) tarafından ileri sürülen dört yönetim profilinin dördüncüsüdür. Bu yönetim profilinde öğretmenin sınıfta varlığı veya yokluğu belli değildir. Bir diğer ifadeye göre bu tarz bir yönetim profiline sahip öğretmenler için esas önemli olan öğretim değil sınıf içerisinde vakit geçirmektir. Öğrencilerin üzerinde hiçbir şekilde baskı kurmayan bu yönetim profiline göre öğrencilere ödev veya proje çalışması yaptırmak anlamsızdır. Dolayısıyla bir öğretmenin ders dışı hazırlıkla uğraşması da gereksizdir. Sınıfta herhangi bir disiplin veya davranış yönetim sistemi yoktur. Öğretmen için esas önemli olan zaman öldürmek ve ders süresinin bitmesini beklemektir. Çoğu zaman dersin ilk yirmi dakikalık bölümünde bir ders anlatım görevi gerçekleşmesine rağmen bu anlatım sürecinin etkililiği araştırılmaz (Ekici, 2004; Bosworth, 1997e). Bu aşamada sorulması gereken temel soru öğretmenlerin sınıf yönetim profillerinin şekillenmesine katkı yapan farklı psikolojik yapılar nelerdir sorusudur. Bu bağlam içinde ele alındığında yaşam stilleri kavramı öğretmenlerin sınıf yönetim profilleri ile ilişkili bir yapı olarak görülmektedir.

Shulman ve Mosak'a göre (2015) yaşam stili bireyin değer yargıları, ilgileri, düşünsel yetenekleri, algısal tepkileri, düşünceleri, yeme, uyuma ve cinsel davranış alışkanlıkları gibi tüm davranışlarını şekillenmektedir. Adler'e ise yaşam stillerinin bireyin yaşamının ilk altı yılında geçirdiği yaşantılar sayesinde şekillenmektedir (akt: Özpolat, 2011). Bireylerin geçirecekleri bu yaşantıların bıraktığı izlete bağlı olarak kontrol, memnuniyet, mükemmeliyet, benlik saygısı ve beklenti odaklı olmak üzere beş yaşam stiline birini benimsedikleri belirtilmiştir (Kern & Cummins, 1996).

Bu yaşam stiline kontrol odaklı stile sahip bireylerin, yaşamlarında ve çevrelerinde daha çok etkili, güçlü, yöneten, ikna edici ve fikirlerinden dönmeyen özelliklerinin olduğu, mükemmeliyet odaklı stile sahip bireylerin ise yaşamlarında yaptıkları her işin mükemmel olması için çaba sarf eden kişiler oldukları belirtilmiştir. Memnuniyet odaklı yaşam stiline sahip bireyler, yaşamlarında çevrelerindeki insanlara karşı aşırı duyarlı, iletişime girdikleri kişileri incitmekten kaçınan, arkadaş canlısı, sosyal, içten ve sadık bireyledir. Benlik odaklı yaşam stiline sahip bireyler, yaşamlarında önceden davranışları kestirilemeyen, daha çok yaşamlarında olumsuz bakış açısına sahip, yaşama karşı cesareten yoksun, kendi fikirlerini ifade edememe özelliklerinin olduğu vurgulanmaktadır. Beklenti odaklı yaşam stiline sahip olan bireylerin ise yaşamlarında, çalışkan, rekabetçi, hırslı olan, kendi kişisel hedeflerine ulaşmak için çaba sarf eden ve bu hedefler

doğrultusunda yaşamlarına ilişkin beklentileri olanlar kişiler oldukları vurgulanmaktadır (Kern ve Cummins, 1996).

Bu yönü ile değerlendirildiğinde yaşam stilleri bireylerin yaşamı algılama tarzları olarak ele alınabilir. Yaşam stili bireylerin yaşamı algılama tarzı olarak tanımlandığında, yaşamın neredeyse tamamını kuşatan kapsamlı bir kavramsal çerçeve görevini de görmektedir. Öğretmenlerin sınıf ortamında davranışları, öğrencilerle olan ilişkileri, meslektaşları ile olan etkileşimleri gibi daha pek çok öğretim sürecindeki etkili değişkenlerin öğretmenlerin sahip olduğu yaşam stili ile ilişkili olduğu ileri sürülebilir. Bu bağlam içinde ele alındığında yaşam stili öğretmenlerin sınıf içi öğretim sürecinde verdikleri kararları etkileyen bir üst kavram olduğu düşünülebilir. Öğrencilerin bakış açısından bakıldığında sınıf iklimi ve ortamdaki öğretmen davranışları gibi değişkenler öğrenme sürecini etkileyen en önemli etkenlerdendir (Leow& Neo, 2015; Nelson, Ysseldyke&Christ, 2015). Sezer (2012) öğretmenlerin duygusal tükenmişlik üzerine yaptığı çalışmada cinsiyet ve yaş gibi değişkenlerin üzerinde durmuş ve kadın öğretmenlerin daha duygusal olmasından dolayı tükenmişlik düzeyleri erkeklerden daha fazla olduğunu söylemiştir. Ayrıca öğretmenlerde erken yaşlarda tükenmişlik oranı yine daha fazla olduğu belirtmiş, bunun nedenini ise öğretmenliğe başladıkları yıllarda mesleğe ilişkin beklentileri ile karşılaştıkları durum arasındaki farklılıktan kaynaklandığını belirtmiştir. Özpolat, İşgör ve Sezer (2012) mükemmeliyetçi ve kontrol odaklı yaşam stilini benimseyen bireylerin kişisel gelişim, çevreye uyum sağlama ve kendini kabul ettirme gibi konularda daha iyi olduğunu söylemektedir. Bu bağlam içinde bu çalışmanın amacı öğretmenlerin sahip oldukları yaşam stilleri ile sınıf yönetimi profilleri arasındaki ilişkileri ortaya koymaktır.

Materyal ve Yöntem

Örneklem

Çalışmanın örneklem grubunu Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen hizmet içi eğitim programına katılan gönüllü öğretmenlerden oluşmaktadır. Hizmet içi eğitim programı, öğretmenlerin gönüllü olarak katıldığı yaz tatili döneminde görev yerlerinin dışında bir merkezde düzenlenmektedir. Hizmet içi eğitim programına 500 öğretmen katılmış ancak çalışmaya gönüllü katılım gösteren öğretmenlerin sayısı 306 olmuştur. Çalışmaya katılan öğretmenlerin 123'ü kadın (%40.2), 183'ü erkektir (%59.8). Örneklem grubundaki öğretmenlerin 61'i (%19.93) ilkökul, 81'i ortaokul (%26.47) ve 164'ü (% 53.59) liselerde görev yapmaktadır. Öğretmenlerin 121'inin meslekteki kıdemi 1-10 yıl arası, 148'nin 11-20 yıl, 37'nin 21 yıl ve üzeri olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin 94'ü (%30.7) bekâr 212'si (%69.3) ise evlidir. Öğretmenlerin yaşı 27 ile 54 arasında ve ortalaması 36.5'dur.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada öğretmen adayların yaşam stillerini belirlemek amacıyla, Kern ve Cummins (1996) tarafından geliştirilmiş ve Türkçe uyarlaması Özpolat (2011) tarafından yapılmış "Yaşam Stilleri Envanteri" kullanılmıştır. Yaşam Stilleri Envanteri 5 alt boyuttan (Kontrol, Mükemmeliyetçi, Memnuniyet, Benlik Saygısı ve Beklenti Odaklı Yaşam Stili) oluşmakta ve her bir alt boyutta 5 madde yer almaktadır. Ölçekteki sorular 1-5 arası puanlanmakta ve her bir alt ölçekten alınabilecek en yüksek puan 5 ile 25 arası değişmektedir. Yaşam stilleri envanterindeki her bir boyuta ilişkin alınan puanın yüksekliği bireyin o yaşam stilini benimsediğini gösterir (Özpolat, 2011). Bu çalışmada kullanılan ölçeğin güvenilirlik katsayısı .72 olarak belirlenmiştir. Tezci, Sezer, Aktan ve Gürkan (2016) tarafından yapılan bir çalışmada güvenilirlik açısından benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Ölçek 5="Kesinlikle Katılıyorum", 4= "Katılıyorum", 3= "Kararsızım", 2= "Katılmıyorum", 1= "Kesinlikle Katılmıyorum olmak üzere 5'li likert olarak derecelendirilmiştir.

Öğretmen adayların sınıf yönetim profillerini belirlemek için ise Aktan ve Sezer (2017) tarafında Türkçeye uyarlanmış Sınıf Yönetimi Stilleri ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, Yetkeci, Otoriter, Serbest ve İlgisiz olmak üzere 4 alt boyuttan oluşmakta ve her bir alt boyut 3 madde ile ölçülmektedir. Her bir alt boyuttan alınabilecek en yüksek puan 15, en düşük puan ise 5'dir. Ölçeğin güvenirlik katsayısı .95 olarak belirlenmiştir. Ölçek 5= "Kesinlikle Katılıyorum", 1="Kesinlikle Katılmıyorum" olmak üzere 5'li likert olarak derecelendirilmiştir. Ölçeğin Test-Tekrar Test güvenirliği Otoriter boyutunun .78, Yetkeci .73, Serbest .72, İlgisiz .71 ve Ölçeğin genelinin .75 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin 60 gün sonra yapılan Test Tekrar Test güvenirliği de benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Ölçeğin İç tutarlık bağlamında Cronbach Alpha güvenirliği ise Otoriter boyutunun .68, Yetkeci .70, Serbest .75, İlgisiz boyutunun ise .76'dır. Ölçeğin genelinin güvenirliği ise .82'dir. Bu araştırma bağlamında verilerin güvenirliği ise .71'dir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Verilerin toplandığı hedef kitle Türkiye'nin farklı illerinden Milli Eğitim Bakanlığının eğitim yaz tatili döneminde düzenlediği hizmet içi eğitim programına kayıtlı 500 öğretmenden çalışmaya gönüllü katılım gösteren 306 öğretmeni kapsamaktadır. Ölçekler araştırmacılar tarafından seminer çalışması sürecinde yüz yüze uygulanmıştır. Ölçeklerden toplanan verilerin analizinde öğretmenlerin yaşam stilleri ve sınıf yönetim profillerinin belirlenmesinde betimsel analiz, t Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. ANOVA sonucunda farklılık belirlenmesi durumunda farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için varyansların eşit olduğu durumda Scheffe, varyansların eşit olmadığı durumda ise Games-Howell analizi uygulanmıştır. Yaşam stilleri ile sınıf yönetim profili arasında ilişki olup olmadığının belirlenmesinde korelasyon analizi yapılmıştır.

Bulgular

Betimsel Analiz Sonuçları

Çalışma grubunda bulunan öğretmenlerin sınıf yönetim profilleri ve yaşam stilleri likert ölçeklerle belirlenmiştir. Ölçeklerden elde edilen verilerin betimsel analiz sonuçları Tablo 1'de verilmiştir.

Table 1. Betimsel Analiz Sonuçları

Alt Ölçekler	N	\bar{X}	SS	Çarpıklık	Basıklık
Mükemmeliyet Odaklı Yaşam Stili	306	3.96	.58	-.683	1.504
Memnuniyet Odaklı Yaşam Stili	306	3.73	.55	-.342	.389
Benlik Saygısı Odaklı Yaşam Stili	306	2.97	.53	-.063	.229
Kontrol Odaklı Yaşam Stili	306	2.98	.55	-.032	.536
Otoriter Sınıf Yönetimi	306	3.45	.97	-.405	-.014
Yetkeci Sınıf Yönetimi	306	3.64	1.05	-.710	.503
Serbest Sınıf Yönetimi	306	3.98	1.10	-1.128	.769
İlgisiz Sınıf Yönetimi	306	3.55	1.07	-.653	-.031

Analiz sonuçları öğretmenlerin sırasıyla en fazla Mükemmeliyet Odaklı ($\bar{X} = 3.96$, SS=.58), ikinci sırada ise Memnuniyet Odaklı Yaşam Stilini ($\bar{X} = 3.73$, SS=.55) benimsediklerini göstermektedir. Benlik Saygısı Odaklı ($\bar{X} = 2.97$, SS=.53) ve Kontrol Odaklı Yaşam Stilinin ($\bar{X} = 2.98$, SS=.55) ise düşük olduğu belirlenmiştir. Sınıf yönetim profilleri açısından yapılan analiz

sonucuna göre öğretmenlerin en fazla Serbest ($\bar{X} = 3.98$, $SS=1.10$) sınıf yönetim profiline sahip oldukları gözlenmiştir. Bunu sırasıyla Yetkeci ($\bar{X} = 3.64$, $SS=1.05$), İlgisiz ($\bar{X} = 3.55$, $SS=1.07$) ve Otoriter ($\bar{X} = 3.45$, $SS=.97$) profilleri izlemektedir.

Cinsiyet Açısından Karşılaştırma

Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre yaşam stili ve sınıf yönetim profillerinin farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için Bağımsız Gruplar t Testi ile analiz yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 5.Cinsiyete Göre t Testi Analizi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	t	p	Cohen's d
Mükemmeliyet Odaklı Yaşam Stili	Erkek	183	3.89	.58	-2.699	.007*	0.30
	Kadın	123	4.06	.56			
Memnuniyet Odaklı Yaşam Stili	Erkek	183	3.63	.51	-3.908	.000*	0.45
	Kadın	123	3.88	.59			
Benlik Saygısı Odaklı Yaşam Stili	Erkek	183	2.94	.51	-1.457	.146	-
	Kadın	123	3.03	.55			
Kontrol Odaklı Yaşam Stili	Erkek	183	2.95	.57	-.932	.352	-
	Kadın	123	3.01	.51			
Otoriter Sınıf Yönetim Profili	Erkek	183	3.46	.91	-.459	.647	-
	Kadın	123	3.43	1.06			
Yetkeci Sınıf Yönetim Profili	Erkek	183	3.62	1.07	.967	.334	-
	Kadın	123	3.68	1.03			
Serbest Sınıf Yönetim Profili	Erkek	183	4.03	1.07	-1.062	.289	-
	Kadın	123	3.91	1.16			
İlgisiz Sınıf Yönetim Profili	Erkek	183	3.57	1.08	-1.275	.203	-
	Kadın	123	3.52	1.08			

*p<0.05

Tablo 5’de görüldüğü gibi, erkek ve kadın öğretmenlerin Mükemmeliyetçi Yaşam Stili puanları arasındaki fark ($t_{(306)}=-2.699$; $p<0.05$) anlamlı bulunmuştur. Erkeklerin Mükemmeliyetçi Yaşam Stili puanları ortalamasının ($\bar{X}=3.89$, $SS=.58$), kadınlarınkinden ($\bar{X}=4.06$, $SS=.56$) düşük olduğu görülmüştür. Bununla birlikte örneklemin hesaplanan Cohen's *d* değerinin ($d=0.30$) düşük olması ortalamalar arasındaki farkın dikkate alınabilecek bir değer olmadığını göstermektedir. Ayrıca erkek ve kadın öğretmenlerin Memnuniyet Odaklı Yaşam stili puanları arasındaki fark ($t_{(306)}=-3.908$; $p<0.05$) anlamlı bulunmuştur. Erkeklerin Memnuniyet Odaklı Yaşam Stili puan ortalaması ($\bar{X}=3.63$, $SS=.51$), kadınlarınkinden ($\bar{X}=3.88$, $SS=.59$) düşük olduğu görülmüştür. Bununla birlikte örneklemin hesaplanan Cohen's *d* değerinin ($d=0.45$) orta düzeye yakın olması ortalamalar arasında farkın göz ardı edilemeyecek düzeyde olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte diğer değişkenler ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılığını olmadığını belirlemiştir.

Medeni Durum Açısından Analiz

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 12/33

Öğretmenlerin medeni durumu (evli-bekar) açısından yaşam stilleri ve sınıf yönetim profilleri açısından farklılık olup olmadığını belirlemek için Bağımsız Gruplar t Testi Analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 2. Medeni Duruma Göre t Testi Analizi Sonuçları

	Medeni durum	N	\bar{X}	SS	t	p	Cohen's d
Mükemmeliyet Odaklı Yaşam Stili	Bekar	94	3.94	.54	-.301	.763	-
	Evli	212	3.96	.59			
Memnuniyet Odaklı Yaşam Stili	Bekar	94	3.73	.62	-.109	.913	-
	Evli	212	3.73	.52			
Benlik Saygısı Odaklı Yaşam Stili	Bekar	94	3.09	.49	2.480	.014*	0.31
	Evli	212	2.93	.53			
Kontrol Odaklı Yaşam Stili	Bekar	94	3.09	.53	2.529	.012*	0.32
	Evli	212	2.92	.55			
Otoriter Sınıf Yönetim Profili	Bekar	94	3.45	.91	-.560	.576	-
	Evli	212	3.45	1.00			
Yetkeci Sınıf Yönetim Profili	Bekar	94	3.72	.98	-1.063	.288	-
	Evli	212	3.61	1.09			
Serbest Sınıf Yönetim Profili	Bekar	94	3.97	1.08	-.803	.423	-
	Evli	212	3.99	1.12			
İlgisiz Sınıf Yönetim Profili	Bekar	94	3.59	1.01	-1.105	.270	-
	Evli	212	3.53	1.10			

*p<0.05

Tablo 3'te görüldüğü gibi, evli ve bekâr öğretmenlerin Benlik Saygısı Yaşam Stili puanları arasındaki anlamlı farklılık ($t_{(306)}=-2.48$; $p<0.05$) belirlenmiştir. Bekâr öğretmenlerin benlik saygısı yaşam stilleri puanları ortalamasının ($\bar{X}=3.09$, $SS=.49$), evli olanlardan ($\bar{X}=2.93$, $SS=.53$) yüksek olduğu saptanmıştır. Bununla birlikte örneklemin hesaplanan Cohen's *d* değerinin ($d=0.31$) yüksek olmadığını göstermektedir. Evli ve bekâr öğretmenler arasında bir diğer farklılık Kontrol Odaklı Yaşam Stili boyutundadır ($t_{(306)}=2.529$; $p<0.05$). Bekâr öğretmenlerin Kontrol Odaklı Yaşam Stili puanları ortalaması ($\bar{X}=3.09$, $SS=.53$), evli olanlarınkinden ($\bar{X}=2.92$, $SS=.55$) daha yüksektir. Bununla birlikte hesaplanan Cohen's *d* değerinin ($d=0.32$) düşük olması farkın önemli olmadığını göstermektedir. Diğer yaşam stili ve sınıf yönetim profillerinde anlamlı farklılık belirlenmemiştir.

Görev Yapılan Eğitim Kademesi Açısından Analiz

Öğretmenlerin görev yaptıkları eğitim kademeleri açısından yaşam stilleri ve sınıf yönetim profil puanlarının farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 3 sunulmuştur.

Tablo 3.Yaşam Stili ANOVA Sonuçları

Alt Ölçekler	Kademe	N	\bar{X}	SS	F	p	Farklılık	n^2
Mükemmeliyet Odaklı Yaşam Stili	a-İlkokul	61	3.92	.66	.231	.794		
	b-Ortaokul	81	3.99	.49				
	c-Lise	164	3.95	.58				
Memnuniyet Odaklı Yaşam Stili	a-İlkokul	61	3.61	.59	1.768	.172		
	b-Ortaokul	81	3.73	.55				
	c-Lise	164	3.77	.54				
Benlik Saygısı Odaklı Yaşam Stili	a-İlkokul	61	2.95	.55	1.465	.233		
	b-Ortaokul	81	2.90	.51				
	c-Lise	164	3.02	.52				
Kontrol Odaklı Yaşam Stili	a-İlkokul	61	2.93	.61	.219	.803		
	b-Ortaokul	81	2.98	.53				
	c-Lise	164	2.99	.54				
Otoriter Sınıf Yönetim Profili	a-İlkokul	61	3.13	1.13	6.542	.002*	a,c<b	.041
	b-Ortaokul	81	3.72	.83				
	c-Lise	164	3.43	.95				
Yetkeci Sınıf Yönetim Profili	a-İlkokul	61	3.29	1.21	4.396	.013*	a<b,c	.028
	b-Ortaokul	81	3.74	.99				
	c-Lise	164	3.73	.99				
Serbest Sınıf Yönetim Profili	a-İlkokul	61	3.78	1.19	1.607	.202		
	b-Ortaokul	81	3.97	1.08				
	c-Lise	164	4.07	1.08				
İlgisiz Sınıf Yönetim Profili	a-İlkokul	61	3.23	1.25	3.813	.023*	a<c	.025
	b-Ortaokul	81	3.55	1.01				
	c-Lise	164	3.67	1.02				

*p>0.05

Analiz sonuçları öğretmenlerin görev yaptıkları eğitim kademesine göre yaşam stili puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı ($p>.05$) belirlenmiştir. Öğretmenlerin sınıf yönetim profillerinden bazılarında ise anlamlı farklılık olduğu gözlenmiştir. Otoriter Sınıf Yönetim Profili'nde anlamlı farklılık ($F_{(2,303)}=6.542$, $p<.05$), ortaokullarda göre yapan öğretmenlerin ortalaması ($\bar{X}=3.72$, $SS=.83$), ilkokullarda ($\bar{X}=3.13$, $SS=1.13$) ve liselerde ($\bar{X}=3.43$, $SS=.95$) görev yapan öğretmenlerin ortalamasından daha yüksektir. Yetkeci Sınıf Yönetim Profili'nde de

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 12/33

anlamli farklılık ($F_{(2,303)}=4.396$, $p<.05$) belirlenmiştir. Farkın kaynağını belirlemek için yapılan analiz sonucunda ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin ortalamasının ($\bar{X}=3.29$, $SS=1.21$), ortaokul ($\bar{X}=3.74$, $SS=.99$) ve liselerde ($\bar{X}=3.73$, $SS=.99$) görev yapanların ortalamasından daha düşüktür. Bir diğ er farklılık ise İlgisiz Sınıf Yönetim Profili'ndedir ($F_{(2,303)}=3.813$, $p<.05$). Farkın kaynağını belirlemek için yapılan analizde ilkokul öğretmenlerinin ortalamasının ($\bar{X}=3.23$, $SS=1.25$) liselerde göre yapan öğretmenlerin ortalamasından ($\bar{X}=3.67$, $SS=1.02$) daha düşüktür. Serbest Sınıf Yönetim Profiline ise görev yapılan eğitim kademesi açısından anlamlı farklılık belirlenmemiştir ($F_{(2,303)}=1.607$, $p<.05$). İlkokul, ortaokul ve lisede görev yapan öğretmenlerin en yüksek ortalaması Serbest Sınıf Yönetim Profili boyutundadır. Bunun dışında ilkokul öğretmenleri daha az Otoriter, Yetkeci ve İlgisiz sınıf yönetim profili benimsedikleri, ortaokul öğretmenlerinin ise daha fazla Otoriter ve Yetkeci, lise öğretmenlerinin ise Yetkeci ve İlgisiz Sınıf Yönetim Profiline benimsedikleri söylenebilir. Otoriter Sınıf Yönetim Profiline etki büyüklüğü ortaya düzeyde yakındır. Yetkeci ve İlgisiz Sınıf Yönetim Profiline etki büyüklüğü ise küçüktür.

Korelasyon Analizi Sonuçları

Yaşam stilleri ile sınıf yönetim profilleri arasında ilişki olup olmadığını belirlemek için korelasyon analizi yapılmıştır. Pearson momentler korelasyon analizi sonuçları Tablo 4'te sunulmuştur.

Talo 4: Korelasyon Analizi Sonuçları

	Mükemmeliyet	Memnuniyet	Benlik Saygısı	Kontrol Odaklı	Otoriter	Yetkeci	İlgisiz
Memnuniyet	,342**						
Benlik Saygısı	,261**	,308**					
Kontrol Odaklı	,125*	,149**	,237**				
Otoriter	-,022	,088	-,007	-,003			
Yetkeci	-,050	-,013	,001	-,043	,256**		
İlgisiz	-,031	-,038	-,076	-,035	,267**	,304**	
Serbest	-,014	-,039	-,027	-,031	,325**	,580**	,470**

* $p<.05$, ** $p<.01$

Korelasyon analizi sonuçlarına göre yaşam stilleri alt boyutları arasında en yüksek ilişki ($r=.34$, $p<.05$) Mükemmeliyet ile Memnuniyet Odaklı Yaşam Stili arasındadır. En düşük ilişki ise ($r=.13$, $p<.05$) Mükemmeliyet ile Kontrol Odaklı Yaşam Stili arasındadır. Sınıf Yönetim Profillerinin alt boyutları arasında en yüksek ilişki ($r=.58$, $p<.05$) Serbest ile Yetkeci Yönetim Profili arasındadır. En düşük ilişki ise ($r=.26$, $p<.05$) Otoriter Sınıf Yönetim Profili ile Yetkeci Sınıf Yönetim Profili arasındadır. Yaşam stilleri ile sınıf yönetim profilleri arasında anlamlı ilişki belirlenmemiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin yaşam stilleri ile sınıf yönetimi stilleri arasında ilişki olduğu belirlenmiştir. Yaşam stilleri ve sınıf yönetimi stilleri arasında en yüksek korelasyon Mükemmeliyetçi yaşam stiline sahip ve Otoriter sınıf yönetimi stilini tercih edenler arasında olduğu görülmüştür. Özpolat ve ark. (2012) yaptıkları çalışmada mükemmeliyetçi ve kontrol odaklı yaşam stilini benimseyen bireylerin "psikolojik iyi oluş" düzeylerinin daha yüksek olduğuna vurgu yapmaktadır. Mükemmeliyet odaklı bir öğretmenin sınıf içi yönetimde otoriter davranması onda daha çok stres yaratacaktır. Yapılan birçok araştırmada öğretmenlik mesleğinin bireyde stres yaratma özelliği olan bir meslek olduğu vurgulanmaktadır (Davis & Wilson, 2000; Pearson & Hall, 1993; Perason & Moomaw, 2005). Hem otoriter davranmanın yükü hem de mesleğinin bu yönü öğretmende daha farklı psikolojik sorunlar ile karşılaşma riski doğurabilmektedir.

Bulgularda öğretmenlerin sırasıyla en fazla mükemmeliyet odaklı, memnuniyet odaklı, Benlik saygısı odaklı ve kontrol odaklı yaşam stillerini benimsediğini belirlenmiştir. Tezci ve ark. (2016) öğretmenlerin mesleğe ilk başladıklarında mükemmeliyet odaklı yaşam stilini benimsediklerini bunu sırasıyla memnuniyet odaklı, kontrol odaklı ve benlik saygısı odaklı yaşam stillerinin takip ettiğini belirtmiştir. Sınıf yönetimi stillerinden ise en fazla Serbest sınıf yönetim profilini benimsedikleri görülmektedir. Serbest sınıf yönetim profilini sırasıyla Yetkeci sınıf yönetim profili, İlgisiz sınıf yönetim profili ve Otoriter sınıf yönetim profili izlemektedir.

Öğretmenlerin cinsiyetleri, Mükemmeliyetçi ve Memnuniyetçi yaşam stilleri üzerinde de anlamlı etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Kadın öğretmenlerin hem mükemmeliyetçi hem de memnuniyetçi yaşam stilini erkek öğretmenlerden daha fazla benimsediği görülmektedir. Buna ek olarak, öğretmenlerin medeni durumlarının Benlik-Saygı ve Kontrol odaklı yaşam stilleri üzerinde de anlamlı farklılıkların olduğunu belirlenmiştir. Bekâr öğretmenlerin her iki yaşam stilini evli öğretmenlere göre daha fazla benimsediği görülmektedir. Wilson ve Peterson'a (1988) göre benlik algısı yüksek olan bireyler hayatlarından daha fazla zevk almakta ve bunu işlerine de yansıtmaktadırlar.

Sınıf yönetim profilleri açısından yapılan analiz sonuçları, öğretmenlerin en çok Serbest sınıf yönetim profilini en az ise otoriter sınıf yönetim profilini tercih ettiklerini göstermektedir. Serbest sınıf yönetim profilinin özellikleri daha demokratik bir sınıf yönetim anlayışını gerektirir (Ekici, Aluçdibi ve Öztürk, 2012; Yılmaz, 2011). Öğretmenlerin demokratik ve özgürlükçü bir sınıf yönetimine sahip olması öğrencilerin yaratıcı düşünen, karar verebilen, özgüven düzeyi yüksek bireylerin yetiştirilmesinde önemli bir etkidir (Arens ve ark., 2015; Tezci, 2002; Tezci ve Gürol, 2003). Bu araştırmanın sonuçları Türk kültüründe yapılan bazı araştırmanın sonuçlarını (Çiftçi, 2015; Ekici, 2004, 2006) destekler niteliktedir. Bununla birlikte Arslantaş (1998) yaptığı araştırmada öğretmenlerin demokratik olmayan tutum ve davranışlarının daha ağır bastığını belirlemiştir. Güven ve Akdağ (2002) ise öğrencilere göre öğretmenlerin sınıf yönetiminde demokratik olmayan daha çok otoriter davranış biçimlerini sergilediklerini belirlemişlerdir. Türk kültüründeki öğretmenlerin sınıf yönetim anlayışlarındaki değişiminde toplumsal yapıdaki değişim, öğretmen yetiştirme programlarının yanı sıra 2005 yıllarından itibaren uygulamaya konulan yeni programların etkili olduğu düşünülebilir. Öğretmenlerin cinsiyet ve medeni durum değişkeni açısından sınıf yönetimi profillerinde anlamlı farklılık belirlenmemiştir. Akın (2007) ve Öksüz, Çevik, Babave Güven, (2011) araştırmalarında cinsiyetin sınıf yönetiminde önemli bir etken olmadığını belirlemişlerdir. Ancak bazı araştırmalarda (Ekici 2004; Martin ve Yin, 1997; Terzi, 2001), cinsiyetin önemli bir etken olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin görev yaptıkları eğitim kademesi de öğretmenlerin sınıf yönetim profilleri üzerinde anlamlı etkiye sahiptir. Serbest sınıf yönetim profili dışında otoriter, yetkeci ve ilgisiz yönetim profillerinde anlamlı farklılık belirlenmiştir. İlkokullarda görev yapan öğretmenler lise ve ortaokullarda görev yapanlara göre daha az otoriter, yetkeci, otoriter ve ilgisiz profile sahiptir. Ortaokul öğretmenleri daha fazla otoriter eğilim göstermektedirler. Lise öğretmenleri ilkokul öğretmenlerine göre daha fazla ilgisiz eğilim göstermektedirler. Yine lise ve ortaokul öğretmenlerinin yetkeci sınıf yönetim profilleri ilkokul öğretmenlerinden daha yüksektir.

Araştırmanın bir diğer sonucu da bu araştırmada öğretmenlerin yaşam stilleri ile sınıf yönetim profilleri arasında ilişkinin olmamasıdır. Yaşam stillerinin erken yaşlarda şekillenmeye başladığı dikkate alındığında bunun sınıf yönetim profilini belirlemesi beklenirdi. Ancak bu araştırmada iki değişken arasında ilişki olmadığı gözlenmiştir. Bunun nedeni sınıf yönetim profilinin eğitim ve yaşanan tecrübeye dayalı şekillenmesi, yaşam stilinin etken yaşlarda belirli bir şekil alması ile açıklanabilir. Ayrıca bu araştırmada sınırlı sayıda örneklemin varlığı da ve çalışılan grubun özelliklerinden kaynaklanmış olabileceğini de düşündürmektedir. Bu nedenle bu çalışmanın daha geniş örneklemlerde tekrarlanmasının faydalı olacağı söylenebilir. Öğretmenlerin

Turkish Studies

sınıf yönetim profillerinin farklı değişkenlerle ilişkisinin ele alınması hem öğretmen yetiştirme programlarına hem de hizmet içi eğitim faaliyetlerinin yönlendirilmesine katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Abry, T., Rimm-Kaufman, S.E., Larsen, R.A. & Brewer, A.J. (2013). The influence of fidelity of implementation on teacher–student interaction quality in the context of a randomized controlled trial of three responsive classroom approaches. *Journal of School Psychology, 51*, 437–453. doi:10.1016/j.jsp.2013.03.001.
- Akın, U. (2007). Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi ve öğretmen yetiştirme açısından değerlendirilmesi. XVI. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi. Tokat. 5–7 Eylül 2007.
- Aktan, S. & Sezer, F. (2017). Sınıf Yönetimi Stilleri Ölçeği'nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi, Baskıda* (Inpres).
- Anderson, L. M., Evertson, C. M., & Emmer, E. T. (1979). Dimensions in classroom management derived from recent research. Research and Development Center for Teacher Education: TX. [ERIC Document Reproduction Service No. ED 166 193].
- Anderson, L., Evertson, C., & Brophy, J. (1979). An experimental study of effective teaching in first grade reading groups. *Elementary School Journal, 79*, 193–223.
- Arens, A., K., Morin, A. J. & Watermann, R. (2015). Relations between classroom disciplinary problems and student motivation: Achievement as a potential mediator? *Learning and Instruction, 39*, 184–193.
- Arslantaş, Y. (1998). *Sınıf Yönetiminde Öğretmen İletişim Becerilerine İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Bagley, W.C. (1908). *Classroom management: Its principle and technique*. Second Edition. New York: McMillan Publishing.
- Bosworth, B. (1997a). *What is your classroom management profile? Teacher Talk-A Publication for Secondary Education Teachers, 1*(2). Retrieved January 30, 2016, from <http://protectiveschools.org/drugstats/tt/v1i2/table.html>.
- Bosworth, B. (1997b). *Teacher Talks "Authoritarian"*. Retrieved February 04, 2016, from <http://protectiveschools.org/drugstats/tt/v1i2/authoritarian.html>.
- Bosworth, B. (1997c). *Teacher Talks "Authoritative"*. Retrieved February 04, 2016, from <http://protectiveschools.org/drugstats/tt/v1i2/authoritative.html>.
- Bosworth, B. (1997d). *Teacher Talks "Laissez"*. Retrieved February 04, 2016, from <http://protectiveschools.org/drugstats/tt/v1i2/laissez.html>.
- Bosworth, B. (1997e). *Teacher Talks "Indifferent"*. Retrieved February 04, 2016, from <http://protectiveschools.org/drugstats/tt/v1i2/indifferent.html>.
- Brophy, J. & Evertson, C. (1976). *Learning from teaching: A developmental perspective*. Boston: Allyn and Bacon.

- Brouwers, A., & Tomic, W. (2000). A longitudinal study of teacher burnout and perceived self-efficacy in classroom management. *Teaching and Teacher Education*, 16, 239–254.
- Bullough, R. V., & Baughman, K. (1995). Changing contexts and expertise in teaching: First-year teacher after seven years. *Teaching and Teacher Education*, 11, 461–477.
- Calderhead, J. (1996). Teachers: Beliefs and knowledge. In D. Berliner and R. Calfee (Eds.), *Handbook of Educational Psychology* (pp. 709–725). New York: Simon & Schuster.
- Christophel, D. M. (1990). The relationships among teacher immediacy behaviors, student motivation, and learning. *Communication Education*, 39(4), 323–340.
- Çiftçi, A. S. (2015). *İlkokul öğretmenlerinin sınıf yönetim tarzları ve demokratik değerlere ilişkin görüşleri arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Davis, J., & Wilson, S. M. (2000). Principals' efforts to empower teachers: Effects on teacher motivation and job satisfaction and stress. *The Clearing House*, 75(6), 349–357.
- DuFour, R., & Marzano, R. J. (2015). *Leaders of learning: How district, school, and classroom leaders improve student achievement*. Solution Tree Press.
- Ekici, G. (2004). İlköğretim I. kademe öğretmenlerinin sınıf yönetimi profillerinin değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 131, 50–60.
- Ekici, G., Aluçdibi, F., & Öztürk, N. (2012). Biyoloji öğretmenlerinin sınıf yönetimi profillerinin cinsiyet ve kıdem değişkenleri açısından incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(8), 13–30.
- Emmer, E., Evertson, C., & Anderson, L. (1980). Effective management at the beginning of the school year. *Elementary School Journal*, 80, 219–231.
- Erdener, M. A. (2014). The factors which contribute or limit parent involvement in schooling. *NWSA-Education Sciences*, 9(1), 36–47.
- Erdener, M. A. (2016). Principals and Teachers Practices about Parent Involvement in Schooling. *Universal Journal of Educational Research*, 4(12A), 151–159. doi: 10.13189/ujer.2016.041319 (Yayın No: 2981226)
- Evertson, C. M., & Weinstein, C. S. (Eds.). (2013). *Handbook of classroom management: Research, practice, and contemporary issues*. New York: Routledge.
- Fredricks, J. A., Blumenfeld, P. C., & Paris, A. H. (2004). School engagement: Potential of the concept, state of the evidence. *Review of Educational Research*, 74(1), 59–109.
- Güven, S., & Akdağ, M. (2002). İlköğretim ikinci kademe öğretmenlerinin sınıf yönetimi etkinliklerine ilişkin öğrenci algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 29(29), 69–80.
- Hall, R. V., Panyan, M., Rabon, D., & Broden, M. (1968). Instructing beginning teachers in reinforcement procedures which improve classroom control. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 1, 315–322.
- Hattie, J., & Timperley, H. (2007). The power of feedback. *Review of Educational Research*, 77, 81–112. doi:10.3102/003465430298487.
- Kern, R. M., & Cummins, C. C. (1996). Kern life style scale interpretation manual, Georgia: Cmtipress.

- Kounin, J. S. & Obradovic, L. (1968). Managing emotional disturbed children in regular classrooms: A replication and extension. *Journal of Special Education*, 2, 1–13.
- Kounin, J. S. (1970). *Discipline and group management in classrooms*. New York: Holt, Rinehart & Winston.
- Kris, B. (1996). *Teacher talk "What is your classroom management profile?"*. Retrieved November 12, 2016 from the <http://education.indiana.edu/cas/tt/vli2/what.html>
- Leow, F. T., & Neo, M. (2015). Redesigning the classroom environment to enhance students' collaborative learning activities. In Guang Chen, Vive Kumar, Kinshuk, S. C. Kong (Eds.). *Emerging issues in smart learning* (pp. 267-274). Berlin: Springer.
- Martin, N. K. & Yin, Z. (1997). Attitudes and beliefs regarding classroom management style: Differences between male and female teachers. *Annual Meeting of the Southwest Educational Research Association*. Austin, TX. ERIC ED404738.
- Nelson, P. M., Ysseldyke, J. E., & Christ, T. J. (2015). *Student perceptions of the classroom environment actionable feedback to guide core instruction*. First published on April 16, 2015. Assessment for Effective Intervention. doi:10.1177/1534508415581366.
- Öksüz, Y., Çevik, C., Baba, M., & Güven, E. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının sınıf yönetimine ilişkin algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Ondokuzmayıs University Journal of Education*, 30(2), 99-113.
- Özpolat, A. R. (2011). *Üniversite öğrencilerinin yaşam stillerinin yordayıcılarının incelenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Özpolat, A. R., İşgör, İ. Y., & Sezer, F., (2012). *Investigating Psychological WellBeing of University Students According to Lifestyles*. *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 47 (2012) 256 – 262
- Pearson, L. C. & Hall, B. C. (1993). Initial construct validation of the teaching autonomy scale. *Journal of Educational Research*, 86(3), 172-177.
- Pearson, L. C. & Moomaw, W. (2005). The relationship between teacher autonomy and stress, work satisfaction, empowerment and professionalism, *Educational Research Quarterly*, 29(1), 37-53.
- Seiz, J., Voss, T., & Kunter, M. (2015). When knowing is not enough—therelevance of teachers' cognitive and emotional resources for classroom management. *Frontline Learning Research*, 3(1), 54-75.
- Sezer, F. (2012). Examining of teacher burnout level in terms of some variables. *International Online Journal of Educational Sciences*, 4 (3), 617-631
- Shulman, B. H. & Mosak, H. H. (2015). *Manual for life style assessment*. Routledge.
- Skinner, E. A. & Belmont, M. J. (1993). Motivation in the classroom: Reciprocal effects of teacher behavior and student engagement across the school year. *Journal of Educational Psychology*, 85(4), 571-581.
- Skipper, Y., & Douglas, K. (2015). The influence of teacher feedback on children's perceptions of student-teacher relationships. *British Journal of Educational Psychology*, 85 (3), 276-288. doi: 10.1111/bjep.12070.

- Soar, R. & Soar, R. (1979). Emotional climate and management. In P. Peterson & H. Walberg (Eds.), *Research on teaching: Concepts, findings, and implications* (pp. 97–119). Berkeley, CA: McCutchan.
- Strain, P.S., Lambert, D.J., Kerr, M.M., Stagg, V., & Lenkner, D.A. (1983). Naturalistic assessment of children's compliance to teachers' requests and consequences for compliance. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 16(2), 243-249.
- Terzi, Ç. (2001). *Öğretmelerin sınıf yönetimi anlayışlarına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Tezci, E. (2002). Oluşturmacı öğretim tasarım uygulamasının ilköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin yaratıcılıklarına ve başarılarına etkisi. *Yayımlanmamış doktora tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ*.
- Tezci, E. & Gürol, A. (2003). Oluşturmacı Öğretim Tasarımı ve Yaratıcılık (Constructivist Instructional Design And Creativity). *The Turkish Online Journal Of Educational Technology-TOJET*, 2(1), 51-55.
- Tezci, E., Sezer, F., Aktan, S., & Gurgan, U. (2016). Do life styles shape self-regulated learning strategies? *Eurasian Journal of Educational Research*, 65, 239-258
<http://dx.doi.org/10.14689/ejer.2016.65.14>
- Urhahne, D. (2015). Teacher behavior as a mediator of the relationship between teacher judgment and students' motivation and emotion. *Teaching and Teacher Education*, 45, 73-82.
- Yılmaz, K. (2011). İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Tarzları ile Demokratik Değerlere İlişkin Görüşleri Arasındaki İlişki. *Journal of Values Education*, 9(21), 147-170.
- Wentzel, K.R. & Brophy, J. E. (2014). *Motivating students to learn*. New York: Routledge.
- Wilson, M. S. & Peterson. W.G. (1988). Life satisfaction among young adults from rural families. *Family Relations*, 37, 84- 91.